

- ▶ Puutarhavuosi 2013
- ▶ Avomaavihannestuotanto
- ▶ Marja-, omena- ja taimitarhatuotanto
- ▶ Vihanneksia kasvihuoneesta
- ▶ Luomutuotanto
- ▶ Koristekasveja kasvihuoneesta
- ▶ Puutarhatuotanto EU-maissa

TILASTOVAKKA

Tietoja maa- ja elintarviketaloudesta

PUUTARHATILASTOT 2013

www.maataloustilastot.fi

Julkaisupäivämäärä 16.6.2014

Puutarhatilastoja värikkäästi!

Puutarhatilastot ilmestyvät nyt toista kertaa verkkojulkaisuna. Entiseen tapaan puutarhatuotantoa tarkastellaan tuotantosuunnittain, tarjoten makupaloja tuotannon määristä, aloista ja yritysten lukumääristä koko maan tasolla ja aluettain.

Puutarhatuotantoakin voi tarkastella monesta näkökulmasta. Usein maa- ja puutarhataloutta tarkastellaan vain hehtaareiden ja kilojen mukaan unohtaen tuotannon taloudellinen koko. Vaikka käytössä olevasta maatalousmaasta vain prosentti on puutarhatuotannossa, on sen osuus kokonaistuotosta peräti kymmenen prosenttia. Aika hyvä suoritus.

Avartavia lukuelämyksiä tilastojen parissa!

Helsingissä 16.6.2014
Anna-Kaisa Jaakkonen
aktuaari

Jotta lukeminen olisi mahdollisimman leppoisaa, olemme panostaneet kuviin, karttoihin ja graafeihin. Laajat taulukot ja aikasarjat löytyvät niitä tarvitseville linkkien takaa puutarhatilastojen kotisivuilta.

Lisäksi julkaisusta löytyy linkkejä muihin Tiken tuottamiin tilastoihin ja muihin tietolähteisiin Suomessa ja maailmalla.

www.maataloustilastot.fi/puutarhatilastot

PUUTARHAYRITYKSET MERKITTÄVÄ OSA MAATALOUTTA

Viime vuonna puutarhatuotteita viljeli myyntiin 3 859 yritystä. Näistä avomaanviljelyä oli 2 995 ja kasvihuoneviljelyä 1 325 yrityksellä. Kokonaisala oli 16 121 hehtaaria, josta kasvihuonealaa oli 392 hehtaaria. Vaikka puutarhatuotannon pinta-alat ja tuotantomäärät ovat pysyneet melko vakaina viime vuosien ajan, on yritysten lukumäärä vähentynyt tasaisesti.

Suotuista satovuosi 2013

Kasvuolot olivat viime kesänä edulliset avomaan vihanneksille, joiden kokonaissato oli melkein 176 miljoonaa kiloa - kasvua edellisvuoteen lähes 25 miljoonaa kiloa. Tärkeimmän avomaavihanneksen - porkkanan sato oli 71 miljoonaa kiloa, yli 15 miljoonaa kiloa.

Lue lisää:
Puutarhatilastotiedote 2013

naa kiloa edellisvuotta enemmän. Marjojen kokonaissato oli 16 miljoonaa kiloa, josta valtaosa eli 13 miljoonaa kiloa, oli mansikkaa. Omenasato oli vajaat viisi miljoonaa kiloa.

Kasvihuonevihannesten, pääosin tomaatin ja kurkun, tuotanto oli normaali, mutta ruukkuvihannesten tuotanto hypähti jo 97 miljoonaa ruukkuun. Taittumista vuodesta 2003 jatkuneelle kasvulle ei ole näköpiirissä.

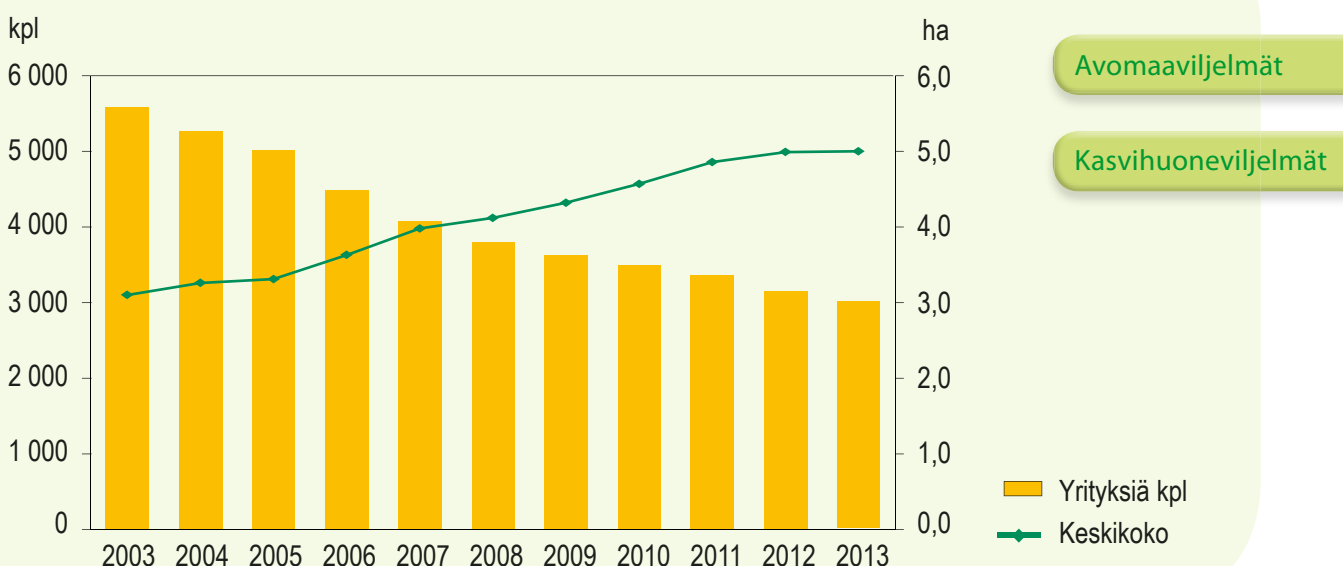
Koristekasvien tuotanto kasvihuoneissa on keskittynyt kesä- ja sipulikukkatuotantoon, toki joitakin suurempia ruukkukasvien viljelijöitä on Varsinais-Suomessa ja Pohjanmaalla. Sen sijaan leikkokukka-tuotanto supistui olemattomiin.

Vihannesviljelyksessä suuri osa alasta, avomaalla myös marjat

Avomaa-alasta vihanneksia kasvoi 8 650 hehtaarilla, marjoja 5 968 hehtaarilla ja hedelmiä 694 hehtaarilla. Kasvihuoneissa viljeltiin koristekasveja (leikko-, ruukku-, kesä- ja sipulikukat) 128 hehtaarin ja vihanneksia 218 hehtaarin alalla. Lisäksi ruukkuvihanneksiä kasvatettiin 28 hehtaarilla.

Vahvan avomaanvihannestuotannon ansiosta eniten avomaa-alaa oli Sauvossa (648 ha). Kasvihuonealaa oli eniten Närpiössä (82 ha). Kaupunki on tunnettu kasvihuonevihannestuotannostaan, varsinkin tomaatin viljelystä. Keskialaltaan suurimmat avomaatilat olivat Tuusulassa (48 ha/tila) ja kasvihuoneyritykset Karviolla (2,2 ha/yritys).

Avomaaviljelmien lukumäärä ja keskikoko 2003 - 2013

Puutarhayritys vai maatila, mikä tuotantosuunta?

Maatalous- ja puutarhatuotantoa harjoittavien yritysten lukumäärästä on kaksi totuutta. Puutarhatilastoissa puutarhayrityksiä ovat kaikki ne maatalous- ja puutarhayritykset, jotka viljelevät puutarhatuotteita myyntiin ja joiden koko maatalous- ja puutarhatuotannon myyntiarvo on yli 2 000 euroa. Vuonna 2013 tällaisia tiloja oli 3 859.

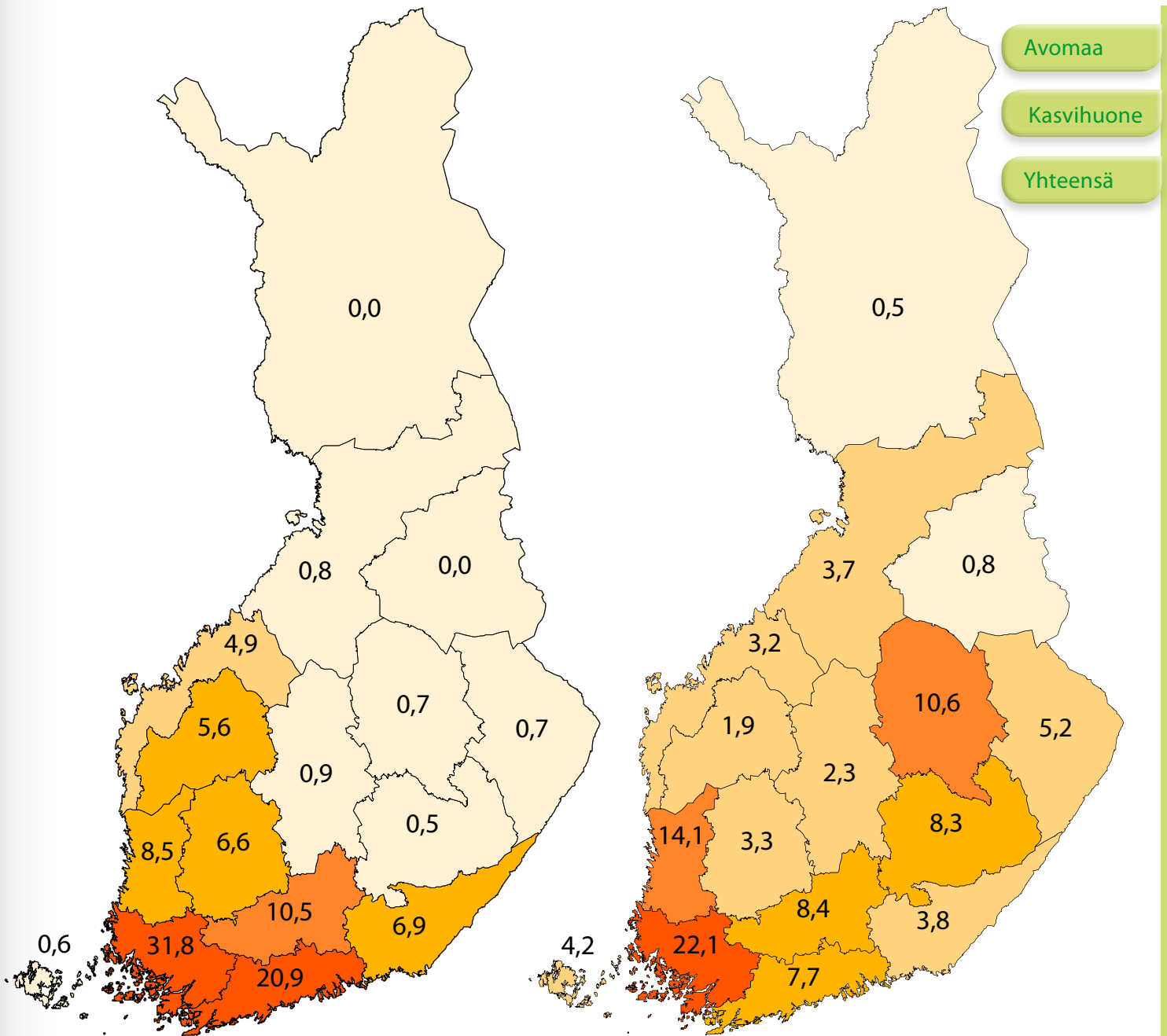
Toisaalta maatalous- ja puutarhayritysten rakenne-tilastossa maatilat ja puutarhayritykset luokitellaan taloudellisen koon mukaan eri tuotantosuuntiin. Viime vuoden 54 398 maatalous- ja puutarhayrityksestä luokiteltiin päätuotantosuunnaltaan puutarhayritykseksi 2 543 eli vajaa 5 prosenttia.

Puutarhatilastojen mukaan puutarhatuotantoa oli 3 859 yrityksessä, joten osalla puutarhatuotantoa harjoittavista yrityksistä joku muu tuotantosuunta oli taloudelliselta arvoltaan puutarhatuotantoa suurempi.

Alueelliset erot suuria

Puutarhayrityksiä oli lukumääräisesti eniten Varsinais-Suomessa, mutta niiden suhteellinen osuus oli selvästi suurin Ahvenanmaalla, jossa maatalous- tai puutarhayrityksistä lähes joka viides oli puutarhayritys. Myös Etelä-Savossa puutarhayritysten osuus oli suuri. Selitys löytyy molemmilla alueiden pienehköistä osittain kivistä pelloista, jotka soveltuvat parhaiten puutarhatuotantoon. Kasvihuoneyritysten osuus kaikista maatalous- ja puutarhayrityksistä oli selvästi suurin Pohjanmaalla.

Puutarhaviiljely avomaalla ja kasvihuoneissa ELY-keskuksittain (%) 2013

Avomaatilojen määrä 2 995 kpl

Avomaatilojen pinta-ala yhteensä 15 729 ha

Katso taulukot:

Puutarhayritykset

Avomaa

Kasvihuone

Prosentti alasta = 10 prosenttia tuotosta

Suomessa oli viime vuonna käytössä olevaa maatalousmaata 2,3 miljoonaa hehtaaria, josta puutarhatuotannossa oli prosentin verran eli 16 000 hehtaaria. Kyseisellä alalla tuotetun tuotannon arvo oli merkittävä: MTT Taloustutkimuksen laskelmien mukaan puutarhatuotannon osuus koko kasvinviljelytuotosta oli 45 prosenttia eli 581 miljoonaa euroa.

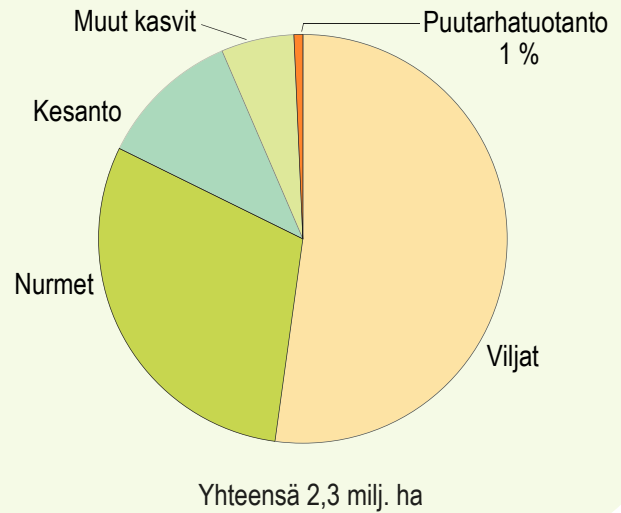
Puutarhatuotannossa on tuotantotukien merkitys ollut muuta maataloustuotantoa vähäisempi ja viime vuonna niiden osuus markkinahintaisesta kokonaistuotosta oli vajaat yhdeksän

Lue lisää:

[Käytössä oleva maatalousmaa –tilasto](#)

[Maatalous- ja puutarhayritysten rakenne –tilasto](#)

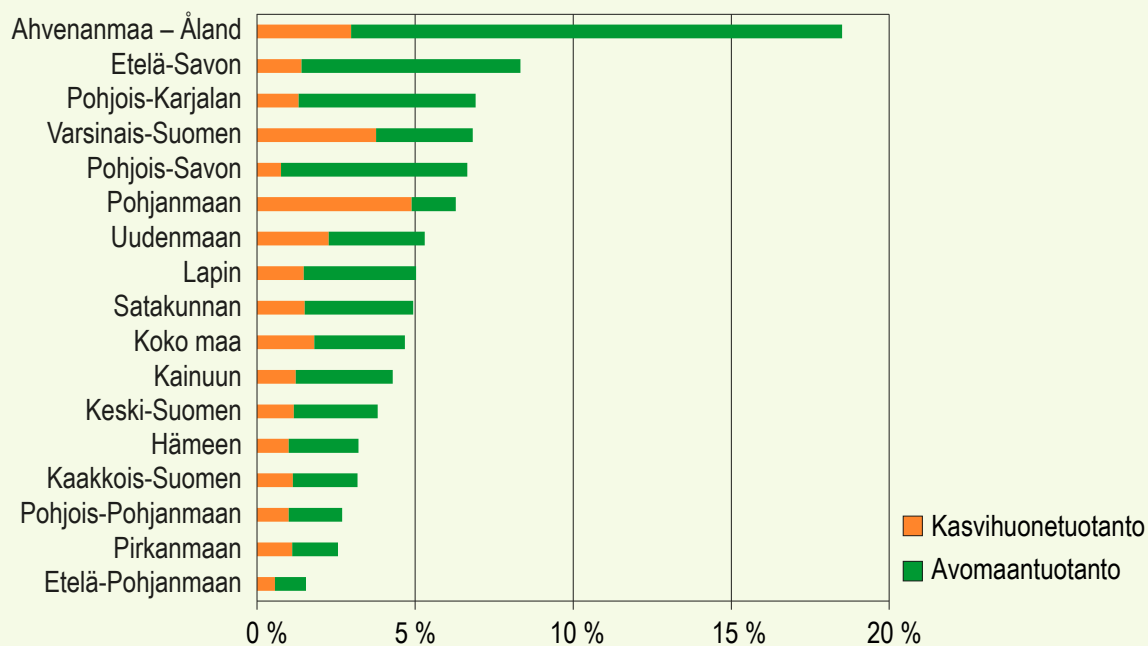
Käytössä oleva maatalousmaa 2013

Lähde: Tike, Käytössä oleva maatalousmaa

Puutarhayritysten osuus kaikista maatalousyrittäjistä alueittain 2013

ELY-keskus

Lähde: Tike, Maatalous- ja puutarhayritysten rakenne

prosenttia kun koko maa- ja puutarhatalouden tuotosta tukien osuus oli 35 prosenttia.

Markkinahintainen puutarhatuotanto jakautui lähes tasan avomaa- ja kasvihuonetuotannon kesken.

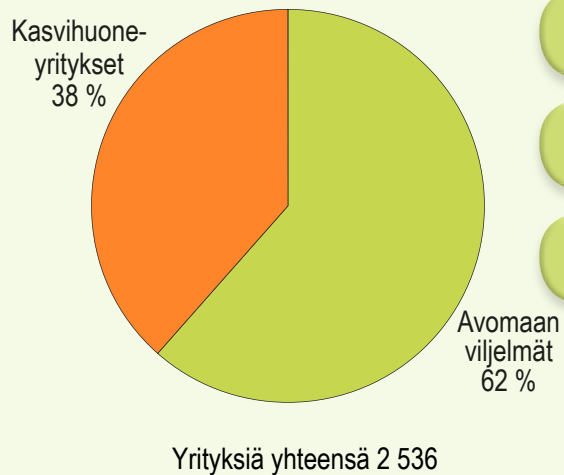
Avomaa- ja kasvihuonevihannekset muodostivat peräti 65 prosenttia markkinahintaisesta puutarhatuotosta. Kasvihuonekoristekasvien osuus oli 16 ja marjatuotannon 13 prosenttia.

Lue lisää:

MTT: Suomen maatalous- ja maa-seutuelinkeinot 2014

Puutarhayritysten lukumäärä tuotantosuunnittain 2013

Puutarhayritysten määrä avomaalla ja kasvihuoneessa

Puutarhayritykset

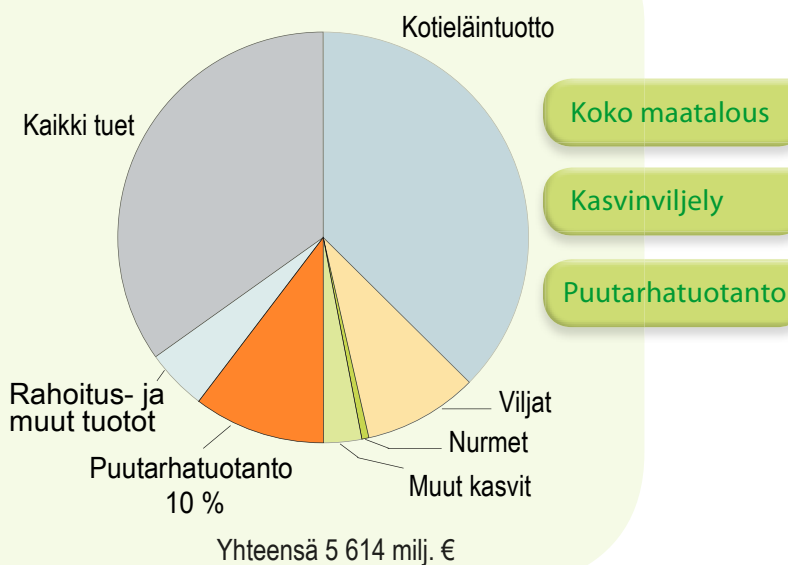
Kasvihuoneyritykset

Avomaan viljelmät

Puutarhayritysten osuus

Lähde: Tike, Maatalous- ja puutarhayritysten rakenne

Maa- ja puutarhatalouden tuotto 2013

Koko maatalous

Kasvinviljely

Puutarhatuotanto

Lähde: MTT Taloustutkimus

AVOMAAVIHANNES- TUOTANTO

Avomaavihannekset ovat satomäärältään ja arvoltaan merkittävien puutarhatuotannon tuotantosuunta. Viime vuonna niitä viljeltiin 1 476 tilalla 8 649 hehtaarin alalla. Edellisvuoteen verrattuna kasvuolot olivat paremmat ja kokonaistuotanto 15 miljoonaa kiloa edellisvuotta suurempi ollen 176 miljoonaa kiloa. Vaikka vuosittaiset vaihtelut ovat suuria, on avomaavihannestuotannon kokonaismäärä ollut keskimäärin lievässä nousussa.

Porkkana peltojen ykkösvihannes

Vihannestuotannon pääalueet ovat Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa, jossa on avomaavihannesviljelyyn kannalta otolliset kasvuolosuhteet sekä jalostusteollisuutta ja vihannespakkaamoita.

Yli puolet satokiloista tulee juureksista, joista porkkana on merkitykseltään suurin. Pinta-alallisesti tärkein kasvi oli tarhaherne, josta palkoherne myydään toreilla ja silpoydinherne menee vihannespakasteisiin. Lisäksi kuivaherneeksi vaikkapa hernekeittoon viljellään peltohernettä.

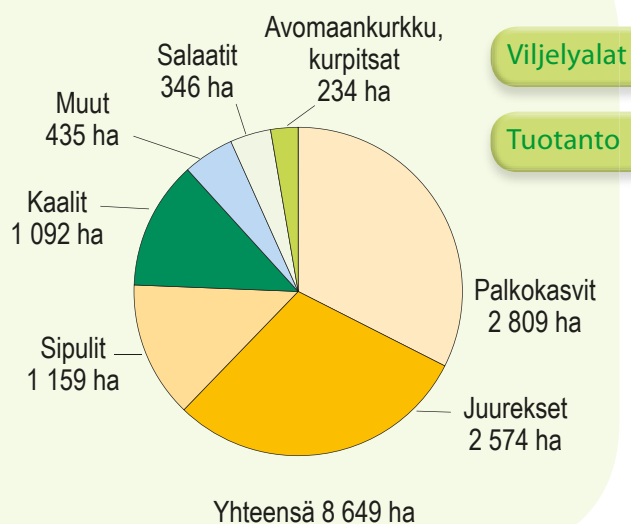

Herneen ohella juurekset ja keräkaali ovat merkittäviä sopimustuotantokasveja. Esimerkiksi punajuuresta 87 prosenttia kasvaa Satakunnassa ja viime vuoden 9,8 miljoonasta kilosta 69 prosenttia oli sopimustuotantoa.

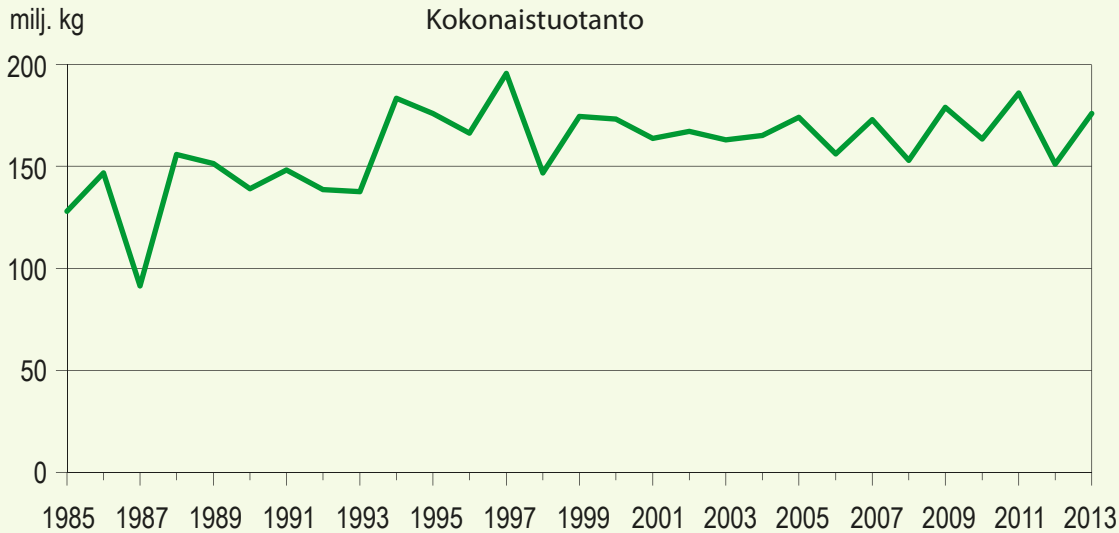
Salaattia ja sipulia Savossa

Ruokasipulituotannon pääalueita ovat Ahvenanmaa, Varsinais-Suomi ja Pohjois-Savo. Ruokasipuli on Ahvenanmaan tärkein vihannes ja siellä kasvaa kolmannes Suomen ruokasipulista. Ahvenanmaan satotasoa nostaa suorakylvö, sillä muualla Suomessa sipuli kasvatetaan pääosin pikkuistukkaista. Kaiken kaikkiaan sipulia tuotettiin viime vuonna 21 miljoonaa kiloa. Etelä-Savo hallitsee salaattien ja kiinankaalin tuotantoa. Salaateista 40 ja kiinankaalista 60 prosenttia tuotettiin Etelä-Savon ELY-keskuksen alueella.

Avomaavihannesten viljelyalan jakautuminen 2013

Vihannesviljely avomaalla 1985 - 2013

Kokonaistuotanto

Sipuli

Porkkana

Valkokaali

Tarhaherne

Keräkaali vakaa tuote

Keräkaalin (valkokaali) tuotanto on pysynyt vakaina vuodesta toiseen. Keräkaalia tuotettiin eniten Pohjanmaalla ja Satakunnassa. Pohjanmaalla sato-taso on perinteisesti ollut korkein, viime vuonna 57 tonnia hehtaarilta.

Keskialtaaltaan suurimmat tilat olivat Pohjois-Pohjanmaalla (5 ha/tila). Keräkaalista osa myydään tuoreena, osa varastoidaan talvella myytäväksi ja kaalikäärileitä varten viljellään omaa lajiketta.

Avomaavihannestuotanto on pitänyt pintansa EU:n aikana

Vaikka avomaanvihanneksia tuottavien tilojen määrä on vähentynyt 2 820 tilalla vuodesta 1985, ovat tuotantoalat ja -määrät olleet pääsääntöisesti lievässä kasvussa. Ratkaisevaa on ollut kotimaisen kysynnän säilyminen. Myös tulevaisuuden kannalta kotimaisen kysynnän ja elintarviketeollisuuden säilyminen on oleellista.

Yritysten koko on ollut jatkuvassa kasvussa ja esimerkiksi porkkanan tilakohtainen ala on kaksinkertaistunut kymmenessä vuodessa. Viime vuonna porkkanan keskiala oli jo 4,4 hehtaaria.

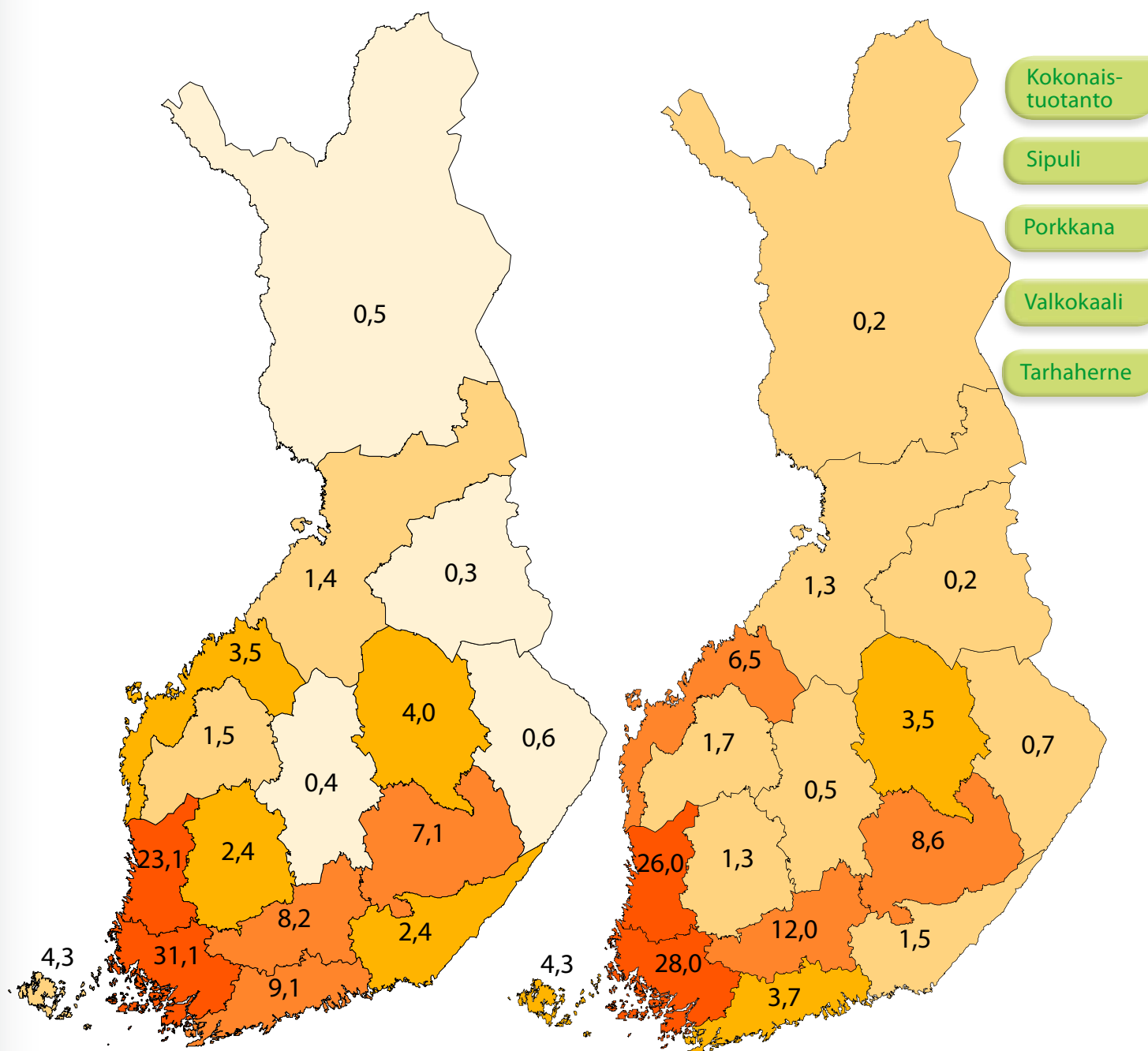

Avomaavihannestuotannossa on lajikkeella väliä. Varastoporkkanat ovat eri lajiketta kuin nippuporkkanat tai elintarviketeollisuuteen myytävät.

Porkkalajikkeet voidaan luokitella porkkanatyyppeihin, joiden nimet ovat Amsterdam, Nantes, Feonia-Berlicum ja Flakke.

Avomaan vihannesviljely ELY-keskuksittain (%) 2013

Avomaan vihannesviljelyala yhteensä 8 649 ha

Avomaan vihannessato 175,8 milj. kg

[Katso taulukko](#)

MARJAT KASVAVAT SAVOSSA JA OMENAT AHVENANMAALLA

Suomalainen marjanviljely on ennen kaikkea mansikan viljelyä. Viime vuonna marjoja viljeli 1 805 tilaa 5 967 hehtaarin alalla. Kokonaismarjalasta reilusti yli puolet ja -marjasadosta peräti 80 prosenttia oli mansikkaa. Marjatilat ovat edelleen pieniä marja-alaltaan, mutta kasvaan päin. Viime vuonna 148 tilalla marja-ala oli yli 10 hehtaaria. Suurimmat tilat olivat Pohjois-Karjalassa ja Savossa.

Savosta kolmannes Suomen marjoista

Marjanviljelyalasta viidennes on Pohjois-Savossa, ja sadosta vajaa kolmannes tulee sieltä. Tämä johtuu ennen kaikkea mansikasta, jonka tuotannon ydinaluetta on perinteisesti ollut Suonenjoen seutu. Toki Varsinais-Suomessa ja Hämeessäkin on merkittävää tuotantoa ja keskiältaan suurimmat mansikkatilat olivat hämäläisiä, keskimäärin 4,8 hehtaaria/tila.

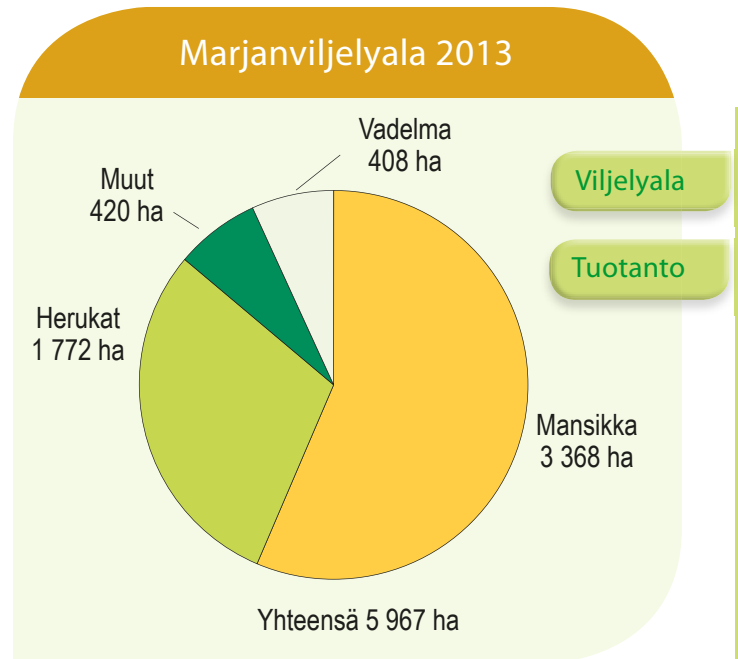
Kainuussa korkein mustaherukan satotaso

Viime kesän 16,1 miljoonan kilon marjasato oli hyvä, vaikka edeltävän vuoden ennätysadosta hieman jäätiin. Sadosta 13,2 miljoonaa kiloa oli mansikkaa, jota kasvoi noin 3 400 hehtaarin alalla.

Pinta-alallisesti toiseksi suurin marjakasvi - 1 500 hehtaaria - oli mustaherukka, jota tuotettiin erityisesti Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Herukoiden kokonaissato oli edellisvuotta parempi, mutta pinta-alaan suhteutettuna herukoiden satotasot ovat matalia: musta- ja viherherukalla vain Kainuussa satotaso oli yli 2 000 kiloa hehtaarilta. Koko maan satotaso jäi 1 200 kiloon hehtaarilta.

Vadelmasta ennätyssto

Vadelmasta saatiin viime kesänä kaikkien aikojen ennätyssto, 0,7 miljoonaa kiloa. Sen viljely on keskittynyt mansikan tavoin Savoan. Toinen erikoismarja, josta on toivottu marjavalikoiman laajentajaa, on pensasmustikka. Sen ala on pysynyt melko vakaasti alle 80 hehtaarin ja satomäärät ovat vaihdelleet

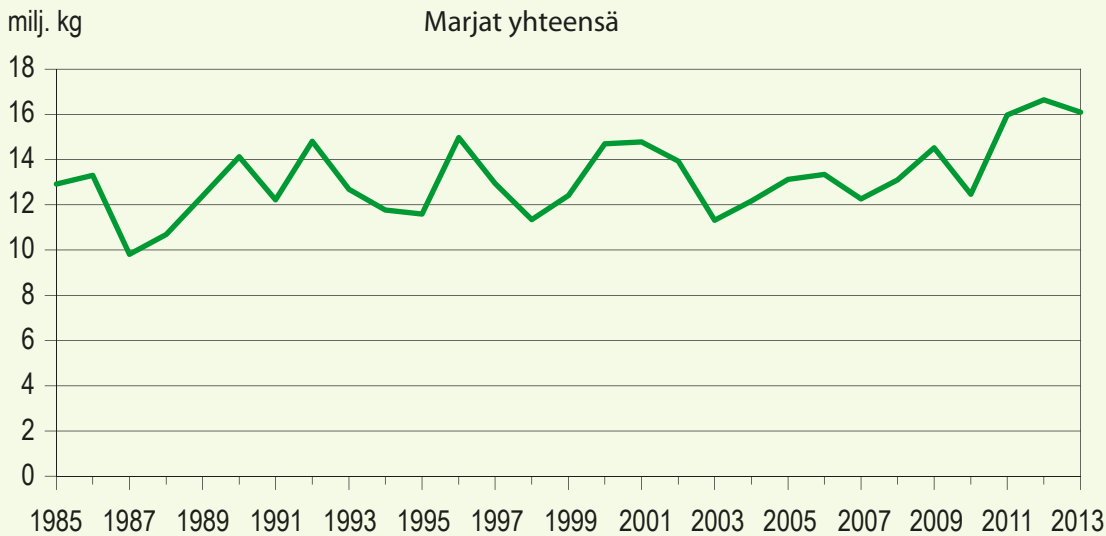
90 – 130 tonnin välillä. Euroopassa pensasmustikan viljely on tullut niin merkittäväksi, että EU:n tilastotoimisto Eurostatin tilastoinnissa suunnitellaan sen ottamista tilastoitavien kasvien listalle karviaisen sijaan.

Ahvenanmaalta omenoita

Kaupallisen omenantuotannon kannalta Suomi on pohjoinen maa ja täällä menestyvät lajikkeet poikkeavat keskieurooppalaisista. Viime vuonna omenoita tuotettiin myyntiin vajaa viisi miljoonaa kiloa, josta suurin osa kasvoi Ahvenanmaalla. Omena-ala on vakiintunut 650 - 680 hehtaariin. Omenan satomääriin vaikuttaa paljon se, kuinka paljon uusia viljelyksiä perustetaan, sillä uusissa tarhoissa puutiheys on suurempi kuin vanhoissa.

Uutena piirteenä on kaupallisen päärynäntuotannon lisääntyminen Ahvenanmaalla, ja ilmaston lämpeneminen voi tarjota kasvumahdollisuuksia myös uusille hedelmäpuulajikkeille ja -lajeille.

Tärkeimmät marjat ja omena 1985 - 2013

Marjat yhteensä

Mansikka

Herukat

Vadelma

Omena

Taimitarha-alasta suurin osa koristekasvituotannossa

Taimitarhoja oli viime vuonna enää 114, jotka tuottivat taimia vajaan 400 hehtaarin alalla. Ala on vähentynyt vuodelta, vielä 2003 oli taimitarha-alaa 651 hehtaaria ja yrityksiä 286.

Taimitarhojen pinta-alasta 80 prosenttia oli koristekasvituotannossa. Eniten tilaa vaatii koristepuiden kasvatusta ja ne olivatkin pinta-alallisesti tärkein taimitarhakasviryhmä (199 ha). Yritysten koko vaihtelee suuresti riippuen muun muassa tuotantosuunnasta. Suomen suurimmat taimistot löytyvät Hämeestä ja Pirkanmaalta.

[Katso taulukko](#)

Taimitarhayritysten määrän ja tuotantopinta-alojen pienentyminen ei merkitse suoraviivaisesti tuotettujen taimimäärien vähenemistä, sillä taimitarhoilla tehostetaan tuotantoa jatkuvasti.

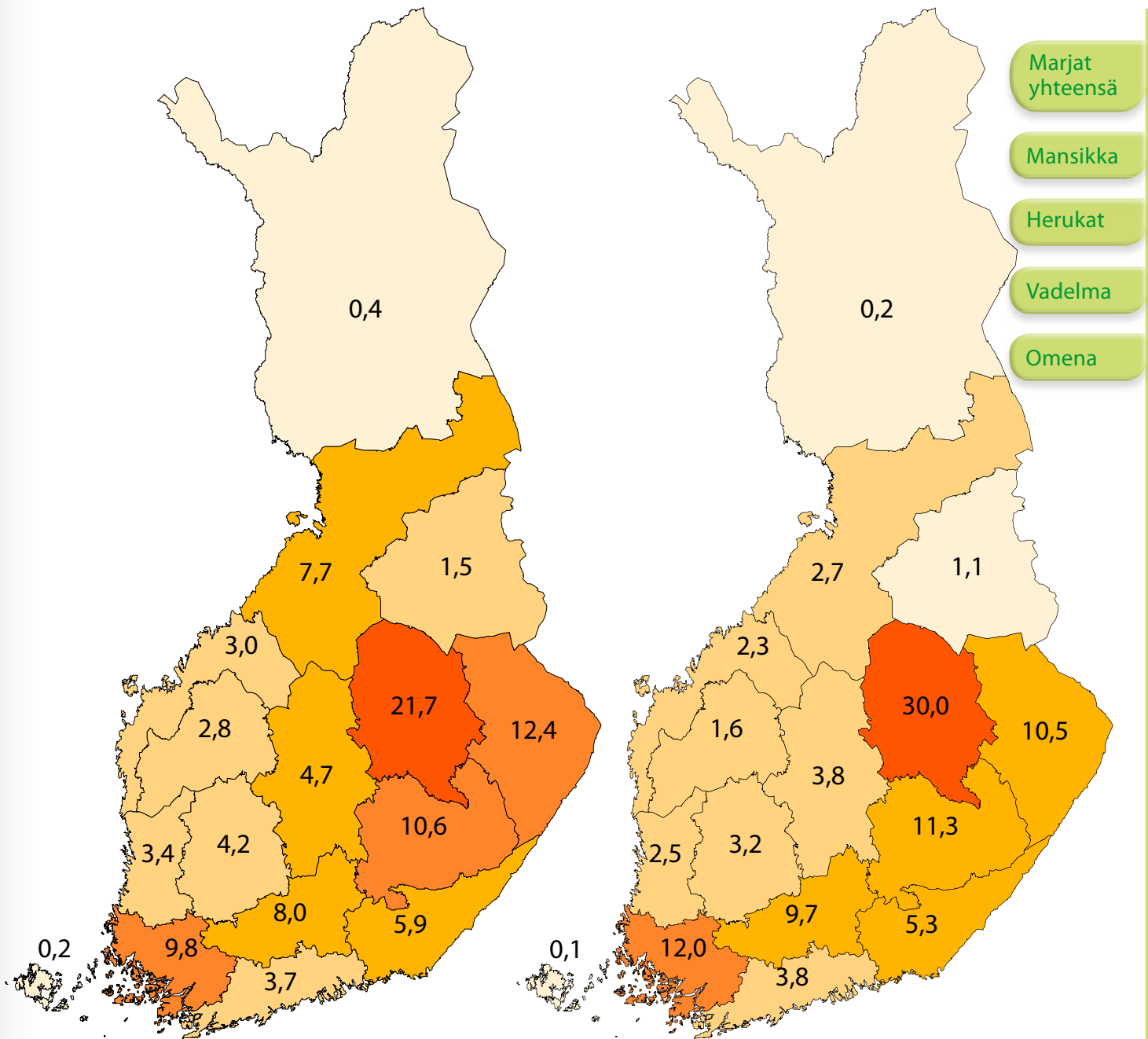
Tosin kasvava tuonti syö kotimaisen tuotannon markkinoita ja taimitarhojen sopeutuminen muuttuvaan markkinatilanteeseen näkyy osaltaan tuotantotilastoissa.

Lue lisää :

[Luonnonmarjojen ja -sienten kauppaantulomäärät vuonna 2013](#)

Tärkeimmät marjat ja omena ELY-keskuksittain (%) 2013

Marjojen viljelyala yhteensä 5 967 ha

Marjojen sato yhteensä 16,1 milj. kg

[Katso taulukko](#)

VIHANNEKSIA KASVIHUONEESTA

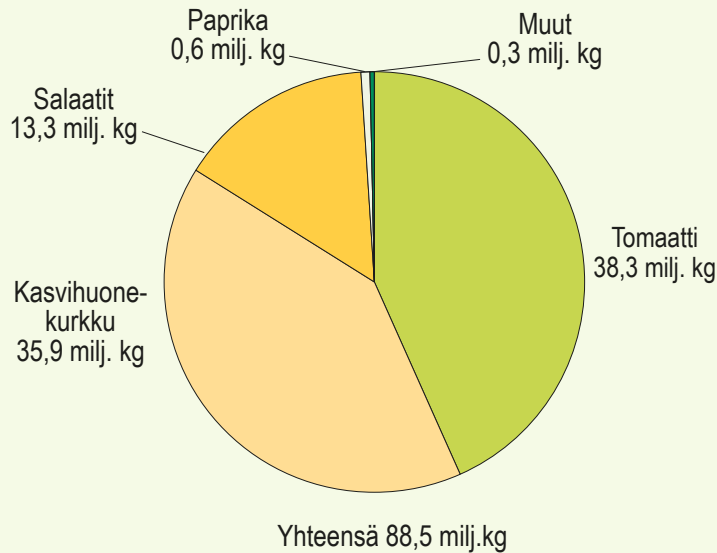
Tomaatti edelleen tärkein kasvihuonevihannes

Kasvihuonevihanneksia tuotettiin viime vuonna 78,5 miljoonaa kiloa, kaksi miljoonaa kiloa edellisvuotta enemmän. Eniten kasvoi kasvihuonekurkun tuotanto, 1,5 miljoonalla kilolla vajaaseen 36 miljoonaa kiloon. Tomaatti säilytti paikkansa eniten viljeltyinä ja satomäärältään suurimpana kasvihuonevihanneksena 38 miljoonan kilon tuotannollaan. Pehmeää keräsalaattia tuotettiin ennätysmäärä, kaksi miljoonaa kiloa. Myös ruukkuvihanneksia tuotettiin ennätysmäärä, 97 miljoonaa ruukkua. Kasvihuonetuotantoa oli 656 yrityksessä ja ruukkuvihanneksia 74 yrityksessä kasvihuonealan ollessa yhteensä 248 hehtaaria.

Kasvihuonevihannekset tulevat Pohjanmaalta

Pohjanmaa, varsinkin Närpiön seutu, on kasvihuonevihanneistuotannon ydinaluetta. Tomaatista 70 ja kasvihuonekurkusta vajaa 60 prosenttia tuotetaan Pohjanmaan alueen kasvihuoneyrityksissä. Pelkästään Närpiön kaupungissa on kasvihuoneita 82 hehtaaria, niistä suurin osa vihanneistuotannossa. Suuria, yli 10 000 neliömetrin kasvihuonevi-

Kasvihuonevihannesten tuotanto 2013

Kasvihuonevihannekset

Ruukkusalaatti

hannesyrityksiä oli viime vuonna 46, joista 20 sijaitsi Pohjanmaalla ja 10 Varsinais-Suomen ELY-keskuksen alueella. Kasvihuonevihannesten tuottajien määrä on vähentynyt varsinkin eläköitymisen vuoksi, mutta yritysten koot ovat kasvaneet. Jäljelle jäävät yritykset ovat entistä tehokkaampia. Myös valotus kasvattaa neliösatoja. Sama satomäärä tuotetaan nykyään entistä pienemmällä alalla.

Laajeneeko tomaattivalikoima?

Tomaatin laji- ja lajikekirjo on suuri: on eri värejä, muotoja ja makuja. Erikoistomaatit ovat satotasoltaan tavallista kasvihuonetomaattia heikompia, mutta hinnaltaan kalliimpia. Eniten erikoistomaateista viljellään Suomessa kirsikkatomaatteja, mutta tilastoinnissa kaikki tomaatit ovat yhdessä. Salaatin ja yrttien tuotannossa lajivalikoima on laajentunut viime vuosina, myös tomaatin tuotannossa on mahdollisuuksia samaan.

Ruukkuvihannesviljelyn 10 miljoonan loikka

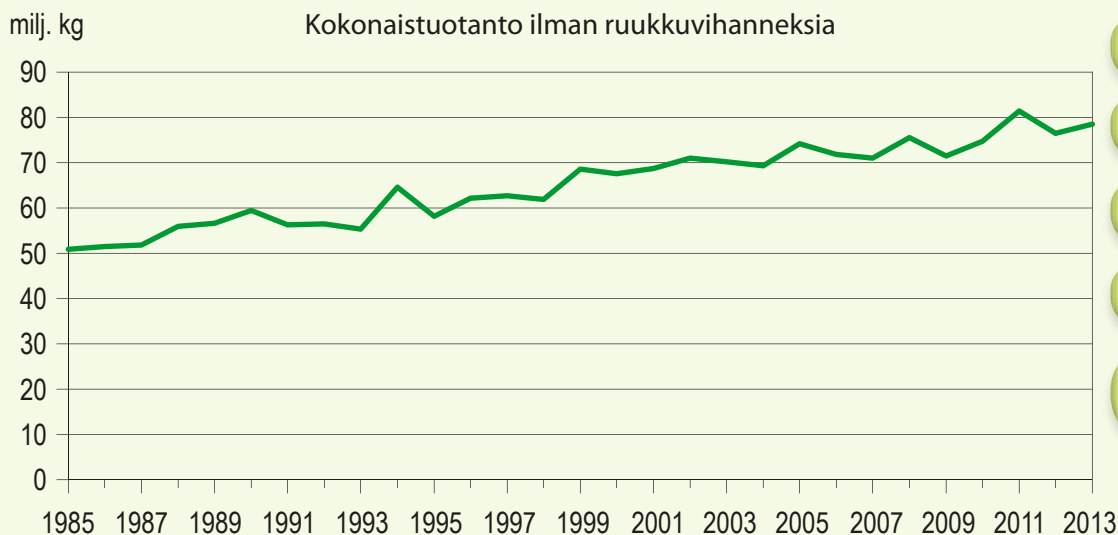
Ruukkuvihannesviljely on ollut vahvassa kasvussa pitkään. Viime vuonna kasvu edellisvuoteen verrattuna oli poikkeuksellisen suuri, peräti 9,9 miljoonaa

ruukkua ja kokonaistuotanto kohosi 96 miljoonaan ruukkuun. Ruukkuvihannestuotanto tuotanto on pitkälle automatisoitunutta ja tehokasta ja valtaosa tuotannosta tulee suurista "salaattitehtaista".

Tärkeimmät kasvihuonevihannekset 2013

Kokonaistuotanto

Kurkku

Tomaatti

Salaatti

Ruukku-
vihannekset

Suuri osa ruukussa viljellyistä salaateista myydään nykyään leikattuna, ilman ruukkua. Päätuotantoalueet löytyivät Varsinais-Suomesta ja Etelä-Savosta, joiden alueilla tuotettiin puolet ruukkuvihanneksista.

Ruukkuvihannesten lajikirjo on laaja ja vaihteleva ja erilaisten yrttien, lehtivihannesten ja versojen ansiosta markkinoilta löytyy nelisenkymmentä erilaista ruukkuvihannesta. Esimerkiksi basilikaa tuotettiin viime vuonna 3,5 miljoonaa ruukkua.

Lisävalotus mahdollistaa talviviljelyn

Tomaatti- ja kurkkualasta on kolmannes ympärivuotisessa (viljelyaika yli 10 kuukautta) viljelyssä ja ruukkuvihannesalasta käytännössä kaikki. Viljelyn edellytys on kasvien lisävalotus. Kasvihuonevihannesten 225 hehtaarin alasta neljännessä viljellään yli 10 kuukautta vuodessa. Lisäksi käytännössä ruukkuvihannesten lähes koko 30 hehtaarin tuotantoala on valotettu. Valotuksen avulla on mahdollista tuottaa vihanneksia ympärivuotisesti.

Kasvihuoneissa lisävalon lähteinä käytetään pääosin suurpainenatriumvalaisimia, joiden haittapuolena on voimakas lämmöntuotto.

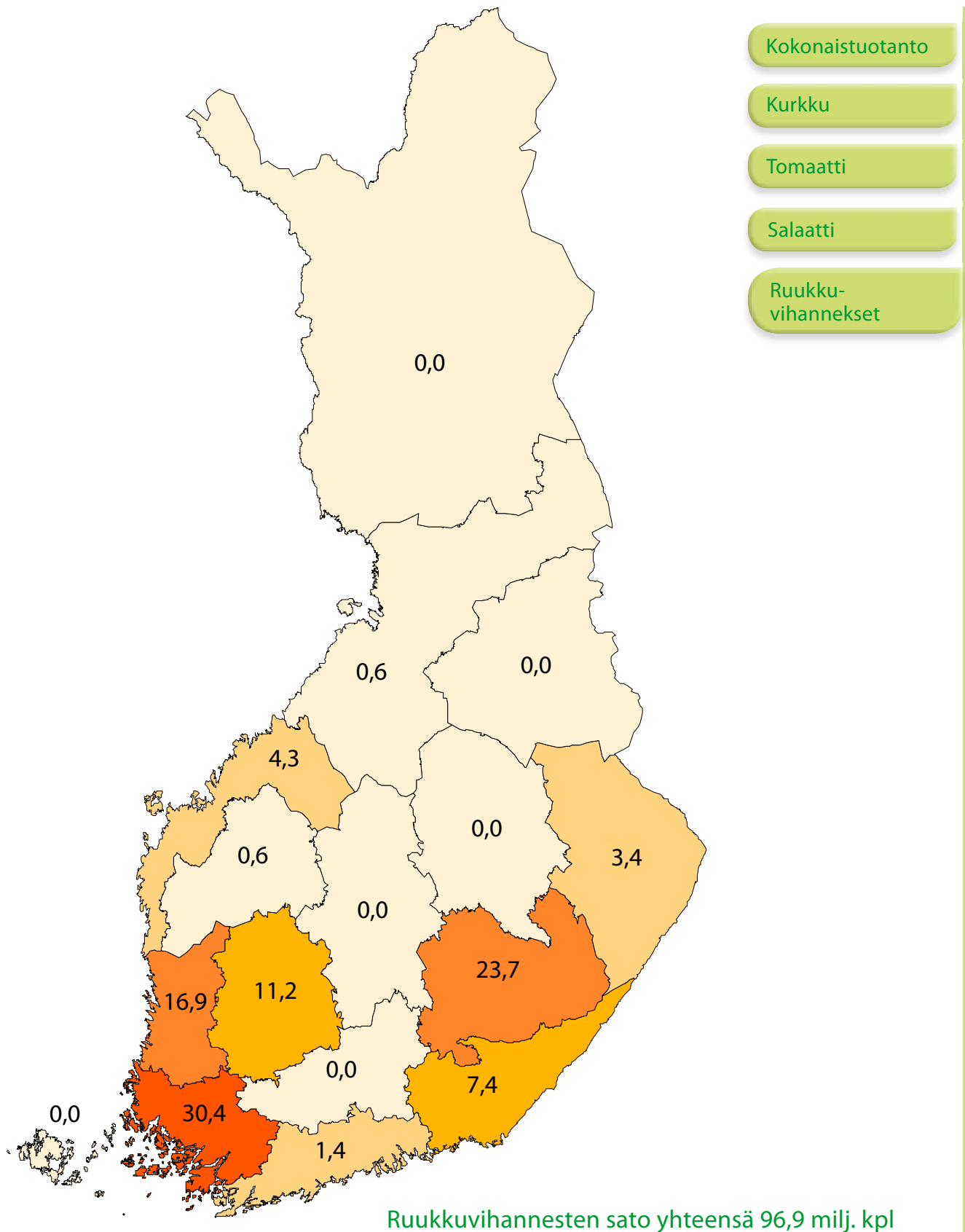
Tulevaisuudessa LED-valaisimista toivotaan energiatehokkaampaa ja kestävämpää ratkaisua valotukseen. Kasvien kasvun kannalta myös valon laadulla on suuri merkitys, sillä kasvien yhteyttäminen vaatii tiettyjä aallonpituuksia.

Liue lisää:

Vuoden vihannes 2014: Erikoistomaatit

Katso taulukko

Kasvihuonevihannestuotanto ELY-keskuksittain (%) 2013

LUOMUTUOTANTO

Puutarhayrietykset viljelevät luonnonmukaisesti eniten mansikoita, herukoita, porkkanoita ja tomaatteja. Luomumarjoja ja -vihanneksia viljelevien tilojen määrä ja ala on säilynyt samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna.

Luomuvihanneksia avomaalta ja kasvihuoneesta

Viime vuonna vihanneksia viljeltiin luomuna avomaalla 154 tilalla 205 hehtaarin alalla. Luomuvihanneksia tuotettiin yhteensä 3,4 miljoonaa kiloa. Yrityksistä joka kymmenes ja alasta kaksi prosenttia oli luomussa.

Luomuvihanneksista paras sato saatiin luomuporkkanasta, lähes kaksi miljoonaa kiloa. Määrä on ollut viime vuosina nousujohteinen. Porkkanoista luonnonmukaisesti tuotettua oli kolme prosenttia. Luomuruokasipulin satomäärä on myös kasvanut, sipulia tuotettiin 486 tonnia. Ruokasipulin tuottajista 15 prosenttia ja viljelyalasta kolme prosenttia on luomua. Keräkaalin (valkokaali) viljelyalasta kaksi prosenttia on luomussa. Sitä tuotettiin yhteensä 342 tonnia. Luomuna viljellyn keräkaalin satomäärät ovat vaihdelleet voimakkaasti viime vuosina.

Ensimmäistä kertaa tarkasteluun saatiin mukaan myös kasvihuonevihannekset, joista merkittävin on tomaatti. Luomutomaattia viljeltiin 23 yrityksessä 3,9 hehtaarin alalla. Luomutomaattia tuotettiin runsaan miljoonan kilon verran, joka on kolme prosenttia koko tomaattituotannosta.

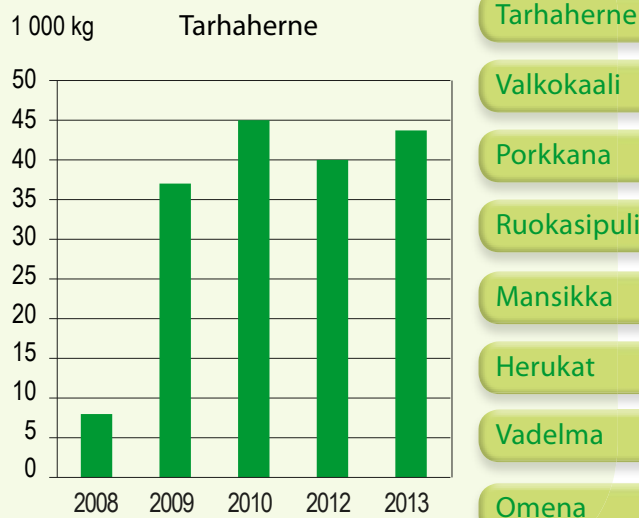
Joka viides herukanviljelijä viljelee luomusti

Luomumarjoja viljeltiin 236 tilalla ja 452 satoikäisen hehtaarin alalla. Luomumarjoja tuotettiin yhteensä 438 tonnia, joka on kolme prosenttia koko marjatuotannosta. Marja-alasta noin puolet oli herukoiden viljelyssä ja satoa saatiin 169 tonnia. Tuotannosta yhdeksän prosenttia tuotettiin luomuna. Määrällisesti tärkein marja luomuviljelyssäkin on mansikka, josta satoa kerättiin 220 tonnia. Mansikka-alasta neljä prosenttia on luomua.

Luomuomenia viljeli 57 tilaa 31 satoikäisen hehtaarin alalla. Luomuomenasta saatiin satoa viime vuonna 50 tonnia. Koko omena-alasta luomutuotannossa oli viisi prosenttia. Luomuomenan viljelyssä näkyy palaaminen puhtaasta luomutuotannosta tavanomaisen tuotannon suuntaan.

Luomusato 2013

Luomutiedot saadaan yhdistämällä tilastoja tukitietoihin

Luomupuutarhatuotannon määrä laskettiin Tikessä tärkeimpien kasvien kohdalta yhdistämällä puutarhatutkimuksen yhteydessä saadut satotiedot tukirekisteristä saataviin luomutuen saajien pinta-alatietoihin.

Erot Eviran luomutietoihin johtuvat Puutarhatilastojen yritysjoukosta, joka sisältää vuodesta 2013 alkaen vain *taloudellisen kynnyksarvon* (2000 euroa) ylittävät yritykset. Lisäksi marja- ja omena-alasta mukana oli vain satoa tuottava varsinaisessa luomutuotannossa oleva ala, ei siirtymävaiheen alaa.

Lue lisää:

Eviran luomutilastot

Luomutuotanto-verkkojulkaisu

[Katso taulukko](#)

KORISTEKASVEJA KASVIHUONEESTA

Koristekasvituotannon supistuminen jatkui vuonna 2013. Yritysten lukumäärä väheni ensimmäistä kertaa alle kuudensadan, 588 yritykseen ja ala 128 hehtaariin. Kesäkukat ja kukkivat ruukkukukat sekä sipulikukat ovat koristekasvituotannon pääkasvit, sen sijaan leikkokukkatuotanto supistui olemattomiin.

Leikkokukkien loppusuora

Yksi puutarhatuotannon rajuimmista muutoksista on ollut leikkokukkatuotannon supistuminen. Käytännössä leikkoruusua ei enää viljellä Suomessa. Vuonna 2013 siirryttiin tilastoimaan vain leikkokukkien yhteisalaa, joka oli enää vajaa 7 hehtaaria, vähennystä edellisvuoteen 1,8 hehtaaria. Muutos on ollut raju, sillä vielä vuonna 2003 leikkokukka-alaa oli 43 hehtaaria ja 1993 peräti 72 hehtaaria.

Vaikka muissa tuotantohaaroissa puutarha-alan rakennemuutos on tarkoittanut suurien tilojen lukumäärän kasvua, ovat koristekasvituotannossa myös pinta-alaltaan suuret yritykset vähentyneet.

Kesäkukat edelleen lähituotantoa

Koristekasvituotanto on jakautunut kasvihuonevihannesviljelyä tasaisemmin ympäri Suomea. Siinä missä vihannekset kulkevat suurien tukkujen kautta, on kesäkukkakauppa edelleen osin paikallista: kukat tuotetaan lähellä kuluttajia. Kesäkukkaa myydään edelleen paljon suoraan puutarhoilta ja toreilta, ja lyhyet kuljetusmatkat ovat taloudellisestikin järkeviä.

Eniten koristekasvialaa oli Varsinais-Suomessa, mutta keskialtaan suurimmat yritykset olivat Pohjanmaalla. Toisin kuin muualla Suomessa, Lapissa valtaosa kasvihuonealasta oli koristekasvituotannossa.

Kesäkukkien ja ruukkukasvien raja on häilyvä. Osaa ruukkukasveista käytetään kesäkukkien tapaan, esimerkiksi ruukkunarsissia, joita tuotettiin 3,2 miljoonaa kappaletta. Yli miljoonaan ylsivät ruukkukukista myös pauliinabegonia ja joulutähti.

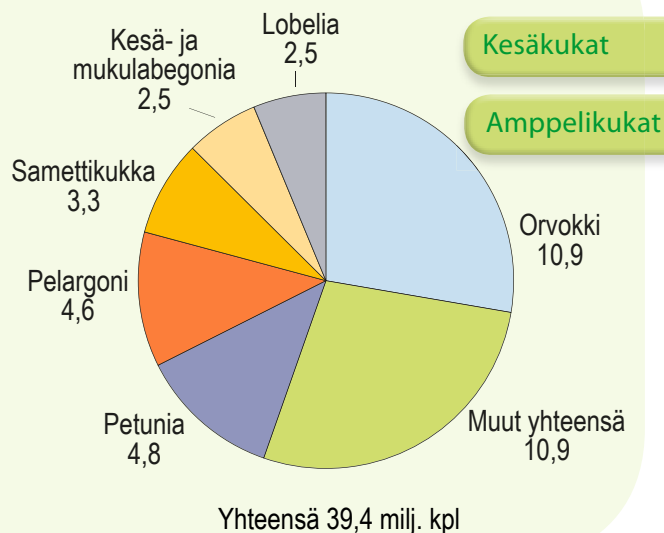
Orvokki viljelyin kesäkukka

Kesäkukkien tuotantomäärät olivat huipussaan vuonna 2002, jolloin tuotanto kohosi 46 miljoonaan ruukkuun. Sen jälkeen tuotantomäärät ovat hieman vähentyneet ja viime vuonna määrä jäi 39 miljoonaa ruukkuun. Tästä amppeleiden osuus on 2,3 miljoonaa.

Kesäkukkaa käytetään yksityispihojen lisäksi paljon julkisilla alueilla. Hautausmaita värittävät erityisesti begoniat, ahkeraliisat ja verennisarat.

Kesäkukkien viljely 2013

Eniten viljelty kesäkukka oli edelleen orvokki, joka on säilyttänyt kestoosuutensa paikkansa muun muassa kylmänkestävyytensä ja laajan värivalikoimansa ansiosta. Vajaasta 41 miljoonasta kesäkukasta orvokkia oli vajaat 11 miljoonaa ruukkuun. Orvokki on myös suosituin ampelikasvi petunian ohella.

Savolaisia sipulikukkia

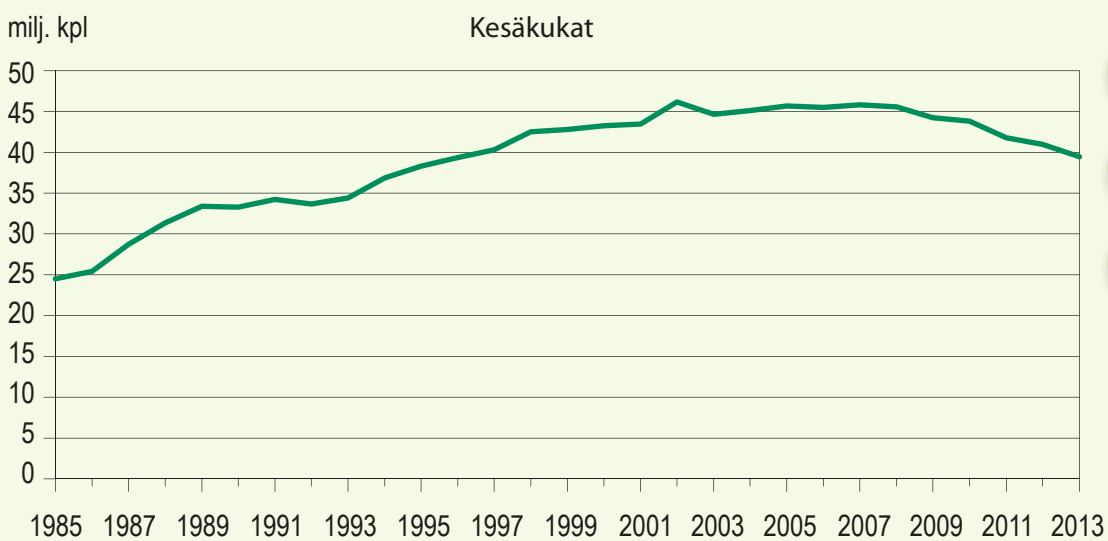
Sipulikukkien tuotanto on kasvanut viime vuosina ennen kaikkea tulppaanin ansiosta. Viime vuonna hyödettiin 67 miljoonaa kukkasipulia, joista tulppaanin osuus oli 59 miljoonaa. Sipulikukat kuuluvat talveen ja alkukevääseen.

Tulppaanin jälkeen yleisin sipulikukka on narsissi, 4 miljoonaa sipulia. Narsissisipuleista suurin osa menee ruukkunarsissin tuotantoon, mutta myös leikkunarsissiksi.

Leikkotulppaanituotanto on voimakkaasti keskittynyt suuriin yrityksiin. Tulppaaneista 90 prosenttia hyödettiin kukkaan Etelä-Savossa ja Varsinais-Suomessa. Etelä-Savon neljä tulppaanin hyötävää yritystä tuottivat puolet koko maan tulppaaneista.

[Katso taulukko](#)

Koristekasvien tuotanto 1985 - 2013

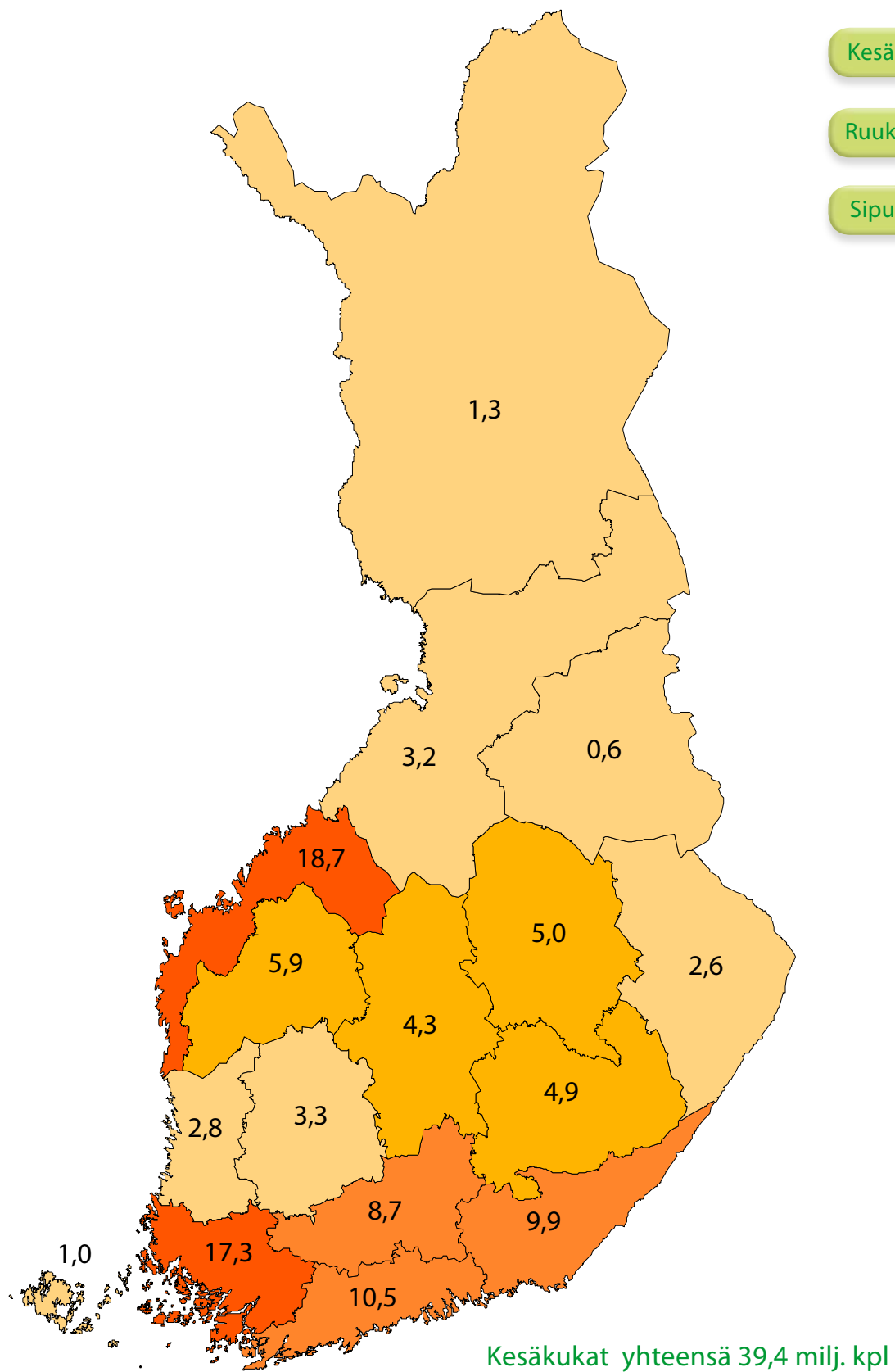

Kesäkukat

Ruukkukasvit

Sipulikukat

Koristekasvien tuotanto ELY-keskuksittain (%) 2013

PUUTARHATUOTANTO EU-MAISSA

Tomaatti, porkkana ja sipuli ovat tärkeimmät Euroopan Unionin alueella viljeltyt vihannekset. Maailman suosituinta vihannesta, tomaattia, viljellään Välimeren maissa pelloilla ja pohjoisemmissa maissa kasvihuoneissa. Euroopan Unionin alueella tomaatteja tuotettiin vuonna 2012 noin 16 miljardia kiloa, joista 2/3 tuli Italiasta ja Espanjasta. Porkkanoita tuotettiin noin 5 miljardia kiloa ja sipuleita 6 miljardia kiloa vuonna 2012. Puola ja Iso-Britannia tuottavat runsaan neljänneksen Euroopan porkkanoista. Hollanti ja Espanja viljelevät yli 40 % sipuleista Euroopassa.

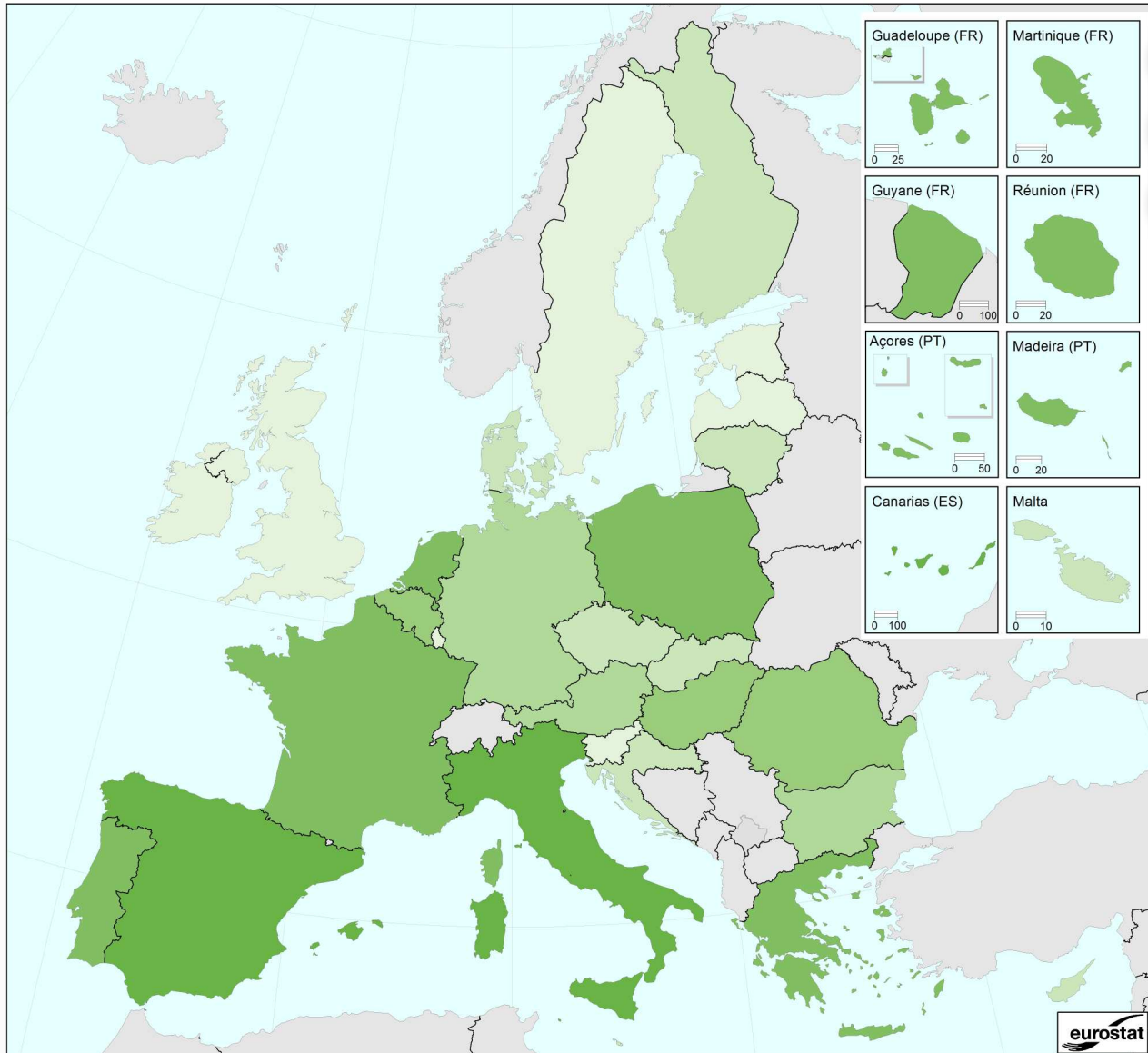
Hedelmistä viljellään eniten omenaa, appelsiineja ja persikkaa. Lähes kolme neljäsosaa EU:n hedelmälästä löytyy Välimeren maista ja Puolasta. Vuonna 2012 omenoita tuotettiin yhteensä noin 12 miljardia kiloa. Omenoita viljellään lähes jokaisessa EU-maassa, mutta pääosin omenat ovat puolalaisia, italialaisia ja ranskalaisia. Sitrushedelmien tuotanto on keskittynyt Välimeren maiden alueelle. Puola on merkittävin marjojen tuottaja.

Tiedot vihannesten, marjojen ja hedelmien tuotannosta perustuvat Euroopan tilastoviraston (Eurostat) keräämiin tilastoihin.

Puutarhatuotanto EU-maissa 2012

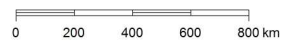
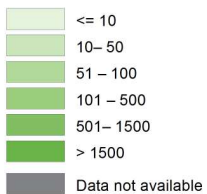
1000 tonneina **Tomaatti**

- Tomaatti
- Sipuli
- Omena

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat

Tuotanto 1000 tonneina

Lue lisää:

Eurostatin tilastojulkaisuun Agriculture, forestry and fishery statistics (2013 edition)

Lue lisää:

Eurostatin tietokantoihin

Puutarhatilastot

Tilastovakka-julkaisusarja 3/2014

Sisältö:

Anna-Kaisa Jaakkonen ja Arja Anttila, Tike

Taitto & toimitus:

Kaija Lehtilä & Sanna Kettunen, Tike

Ulkoasu:

Viestintätoimisto Tulus Oy

Postiosoite

Tike

PL 310

00023 Valtioneuvosto

Puhelinvaihe 0295 300 300

etunimi.sukunimi@mmmtike.fi

www.mmmtike.fi

Tike

www.maataloustilastot.fi

ISSN 1799-4446 = Puutarhatilastot

ISSN 1796-0479 = Suomen virallinen tilasto (verkkojulkaisu)

ISSN 2342-2130 = Tilastovakka

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland